N. 30.

WARSZAWA,

$\frac{16}{28}$ lipca 1870 roku.

Wychodzi w każdy Czwartek.

Redakcja przy ulicy Niecałéj, 12.

Expedycja i Skład Główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, Krakowskie-Przedmieście, 415.

ROK V.

OPŁATA:

Merkury:	rocz.	półr.	kwart.
w Warszawie	rub. 4	2	1
z przesyłką pocztą	„ 5,20	2,60	1,30
Ekonomista i Merkury.			
w Warszawie	8	4	2
z przesyłką pocztą	10	5	2,50

Cena ogłoszeń: od wiersza lub za jego miejsce po kop. 5, albo ½ kop. za 5 liter.

MERKURY,

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Rząd francuzki urzędową deklaracją wojny wręczyć kazał w Berlinie d. 19 t. m. w południe. Od téj chwili więc wojnę między Francją a Prusami i ich sprzymierzeńcami uważać należy za rozpoczętą; w saméj rzeczy tegoż samego dnia rozpoczęte zostały kroki nieprzyjacielskie w okolicach Saarbrüken, lecz ograniczały się tylko na przedsiębranych z obydwóch stron silnych rekonensansach. Obie strony w ubiegłym tygodniu pracowały z gorączkowym pośpiechem nad uzbrojeniem i skoncentrowaniem armji, pod tym względem zaś, Francja jakkolwiek uznała za stosowne nie atakować, jeszcze dalej postąpiła od Prus. Zdaje się, że w poniedziałek wszystkie mniéj więcéj wojska francuzkie, przeznaczone do armji operacyjnéj nad Renem, zajęły już przeznaczone sobie stanowisko, gdy tymczasem Prusacy zajmowali się dopiero przewozem nad Ren korpusów z więcéj oddalonych prowincij. Wbrew pierwiastkowym przypuszczeniom, zdaje się także, że Francja wystawia nad Renem dwie armje, główną między Metz i Falsburg, drugą mniejszą około Milhuzy, oprócz tego armja trzecia, którą flota zaambarkuje w Szerburgu, Brescie i Dunkierce, działać będzie w północnych prowincjach niemieckich. Armja Prus i ich sprzymierzeńców (Bawarji, Wirtemberga i Badenu) rozpada się na trzy części: armję północną (w Hanowerze i Szlezwigu), armję centralną (główną między Moguncją a Monheimem) i wreszcie armję południową (w Czarnym lesie).

Prusy odniosły na razie wielką korzyść, lubo więcéj dyplomatyczną niż militarną, przez przyłączenie się do nich państw południowo-niemieckich. Współudział ich nadaje szersze rozmiary wojnie, która już nie jest ulokalizowaną między Francją i Prusami, stawszy się owszem wojną całych Niemiec przeciwko Francji. Tym sposobem idea jedności niemieckiéj pod hegemonją Prus, urzeczywistnioną została, i odtąd tylko stanowcze zwycięstwa Francji, mogą sytuacji w Niemczech inną nadać postać. Ale nie należy się łudzić; — Prusy tak łatwo nie wypuszczą z rąk supremacji, nad któréj osiągnięciem tak długo i tak wytrwale pracowały. Walka do któréj obie strony od kilku lat przygotowywały się, będzie zaciętą i bardzo jest prawdopodobném, że dłużéj potrwa niż wojna włoska, albo prusko-austrjacka.

W obec tedy zbliżających się niezmiernéj wagi wypadków, najważniejszém jest pytaniem, czy inne mocarstwa wmięszają się do wojny czy nie. Jak dotąd wszystkie ogłosiły się neutralnemi, ale interesa większości państw europejskich tak dalece w walce teraźniejszéj są zaangażowane, iż każdéj chwili obawiać się należy, ażeby jedno lub drugie nie wystąpiło czynnie, co bezzwłocznie pociągnęłoby za sobą wmieszanie się innych. Uwaga świata politycznego zwrócona jest mianowicie ku Austrji. Wiadomo bowiem jak ścisłe w najnowszych czasach zachodziły między nią a Francją stosunki; przypuszczają powszechnie, że między Wiedniem a Paryżem stanęły tajne układy, ułożone w przewidywaniu obecnych wypadków. Mimowoli przychodzi tu na myśl Salzburg. Do téj wszakże chwili zachowuje się Austrja tak samo jak Danja, która toż samo powszechnie o tajne z Francją posądzana jest porozumienie, zupełnie biernie, gdy tymczasem Szwajcarja, Belgja i Holandja nadzwyczajne w obronie neutralności swojéj robią wysilenia. Pierwsza powołała pod broń 50.000 wojska, Belgja przygotowuje się jak gdyby jutro miała być napadniętą, a Holandja wystawiła 100.000 wojska i uzbroiła całą flotę. Powody działania tych dwóch ostatnich państw są zapewne różne; jeżeli bowiem Belgja obawia się najścia Francuzów a potajemnie sprzyja Prusom, to przeciwnie Niderlandy sympatyzują z Francją a niedowierzają Prusom.

Targi pieniężne, giełdy, handel i przemysł całéj Europy, czują już następstwa wojny, chociaż takowa dotychczas ogranicza się na niszczeniu dróg żelaz., mostów, telegrafów i kilku wymienionych strzałów patrolnych. Dotychczas najwięcéj cierpi stan handlowy jako silnie zaangażowany w operacjach z końcem miesiąca regulować się mających. Nagły spadek kursów wszystkich bez wyjątku papierów, spowodował trudne do pojęcia straty, zwiększające się z każdą chwilą w skutek gwałtownych sprzedaży efektów, za jakąbądź cenę. W zaprzeszłym tygodniu korzystali z tych okoliczności sprzedający à découvert i poddawane na sprzedaż papiery zakupywali na pokrycie się. Gdy tym sposobem potrzeby w większéj części zaspokojono, kupujących zbrakło i nie było już innéj drogi jak ich zastawianie. Kupujący na końcowo-miesięczną regulację, znaleźli się w odwrotnym stosunku. Widząc niezmierną różnicę pomiędzy kursami ich obowiązującymi, a obecnie będącymi, a przytém obawiając się dalszego obniżenia — przystąpiono nie czekając czasu do likwidacji. Ażeby otrzymać potrzebne ku temu fundusze, zastawiano jedne papiery, ażeby miéć czém wykupić drugie; wypróżniano portfele z weksli i takowe albo dyskontowano albo sprzedawano za co bądź. Silne musiały być żądania skupu i zastawów, kiedy bank angielski w ciągu tygodnia podniósł skup z 3% pierwiastkowo na $3\frac{1}{2}$, a następnie na 4%, bank francuzki podobnież z $2\frac{1}{2}$ podniósł do 4%; targ berliński jako najwięcéj obcych papierów mający, znalazł się w najkrytyczniejszém położeniu, i dlatego tamtejszy bank z 4% podniósł najpierw na 6, a następnie na 8% od weksli, a na 9% od zastawów; austrjacki narodowy bank z 5% doszedł do 6%, a ruski bank państwa z 6 na $6\frac{1}{2}$%, oprócz $\frac{1}{2}$% obowiązującego przy skupie weksli na pogorzelców.

W Londynie żądania gotówki nietylko że z powodu kryzy kontynentalnéj przechodziły po za zwykły zakres, ale przypadłe właśnie teraz pokrycia w Ameryce i Australji wyczerpywały wszelki przypływ; w samym banku przekazano do Buenos-Ayres i do Cap 340.000 Ł., kiedy ogólny przypływ złota wynosił 609.700 Ł., a srebra 172.562 Ł. Ostatni metal był najwięcéj poszukiwanym i dla Holandji płacono za 1 uncję $60\frac{5}{8}$ pensów. Przy takim stanie rzeczy, konsole spadły do czwartku na 89, lecz podniosły się do soboty na 90, co w każdym razie na ostatnie 2 tygodnie wydaje niepamiętną różnicę $2\frac{1}{2}$% tam, gdzie $\frac{1}{16}$% zwraca ogólną uwagę. Ażeby miéć wyobrażenie o stratach wynikłych z obniżenia się kursów, dosyć zaznaczyć, że między znaczną liczbą bankructw znajduje się założony w 1792 r. Norfolk et Suffolk-Bank z sumą Ł. 1.500.000.

W Paryżu targ pieniężny był o wiele więcéj zainteresowanym, aniżeli to miało miejsce podczas wojen krymskiéj i włoskiéj. Kupujący i sprzedający, kapitaliści i spekulanci żyli z dnia na dzień, od godziny do godziny w ciągłym wirze pogłosek, plotek, niedyskrecji i niepewnych wiadomości wychodzących z łona ciała prawodawczego, ministerjum i poselstw. Renta przy tém najwięcéj cierpiała i widzimy ją aż do czwartku obniżoną do 64,90 w południe, a do 64,20 po południu; dopiero w piątek po cesarskiém przemówieniu, podniosła się i w sobotę płacono już 65,70. Włoska renta po zejściu na 44,50 podniosła się do 45,90, akcje kredytu ruchomego zeszły ostatecznie do 157, akcje banku z 2790 zeszły na 2662, kredytu ziemskiego z 1135 na 1110. Ostatni wykaz bunkowy wskazuje:

zapasy w gotówce	1245	milj.	=	23 milj.	mniéj
portfel	691	„	=	47 „	więcéj
biletów w obiegu .	1455	„	=	16 „	„

W Wiedniu nietylka obawa wojny zasępiła kapitalistów i spekulantów; ponoszono tam straty z powodu bankructw, zniszczonych komunikacji, obniżenia się kursów, wzrastania trudności targu pieniężnego, z zawodu handlu wywozowego, i nakoniec z częściowéj niemożności lombardowania papierów. Wprawdzie liczne tamtejsze banki mają wielkie zapasy gotówki, ale w obecnych okolicznościach zamiast je rozpożyczać, bardzo słusznie, są ostrożnymi; albowiem jeszcze nie rozpoczęta wojna zanim się ukończy, pochłonie jeszcze nie jedne kapitały, a uroczyście zapowiedziana neutralność może po pierwszéj walnéj bitwie być naruszoną; wówczas żądanie zwrotu kapitałów prywatnych i inkasowanie obiegowych asygnat, byłoby ogólném i przy nierozwadze mogłoby je zniweczyć. Bank narodowy przedsięwziął już nawet środki ostrożności zadecydowaniem, ażeby znajdujące się w portfelu weksle na zagranicę, nie dające się w téj chwili dyskontować, uważać na równi z zapasem gotówki metalicznéj; postanowienie to da bankowi możność powiększenia rezerwy banknotowéj o 33 miljonów. Byłoby dobrze, żeby ta gotówka dostała się w pomoc zagrożonemu handlowi, ale nie dająca się uspokoić spekulacja była pierwszą która rozpoczęła wyczerpywanie gotówki z banku, rzucając takową w nowe spekulacje. To właśnie wywołało podniesienie skupu i polepszenie się cen niektórych papierów. Największéj różnicy doznały akcje banku eskontowego, gdyż w ciągu pierwszych dni zeszłego tygodnia z 805 zeszły na 680 i chociaż później podniosła je spekulacja do 695, to zawsze różnica wynosi 110 guldenów; oprócz obniżki tygodnia poprzedniego. Akcje banku narodowego z 682 zeszły na 657, podobnież kredytu ziemskiego z 275 na 260. Anglobanku chociaż w sobotę ze 157 podniosly się do 177, jednakże straciły 10 guld.; kredytowe po zejściu na 197 przez manewr zupełnie znikły i to podniosło je do 217 co stanowi 3 guld. straty.

W Berlinie pomimo zapału do wojny, pomimo nawet do takiego stopnia posuniętéj pewności pobicia Francuzów, że oficerowie udający się nad Ren, zaopatrują się w złoto francuzkie — panika i nieufność przeszły wszelkie granice. Interesa ograniczały się wyłącznie do regulacji dawniejszych zobowiązań i niezwracano nawet uwagi na mniejsze lub większe straty, byle cośkolwiek osiągnąć. Prywatny skup weksli zupełnie ustał; bank tylko pierwszorzędne podpisy dyskontował; weksle na Paryż nikt nie kupował, a na Londyn ledwie długoterminowe zbywano, bo obawiano się zatracenia ich przy zniszczonéj i niepewnéj komunikacji. Różnice kursowe były tu tak znaczne, a zobowiązania się tak wielkie, że co chwila o nowém bankructwie mówiono i doszło już do tego, że nie pytano się kto przestał stać silnie, ale kto jeszcze silnie stoi; albowiem najpierwsze znakomitości z prawdziwie nadludzkiém wysileniem i z ogromnemi ofiarami zdołały honor swéj firmy utrzymać. W liczbie licznych bankructw, wymienimy tylko braci Göttinger zaangażowanych na przeszło 1 miljon dolarów pożyczki amerykańskiéj po 97, kiedy ich kurs zszedł na 79. Inny znów dom bankierski S. B. Nathanson, którego specjalnością było inkasowanie w Petersburgu i w Londynie kuponów i papierów ruskich, skutkiem ostatnich fluktuacji waluty naszéj, zupełnie zrujnowanym został; dom ten używał tak wielkiego zaufania, że nie wahano się powierzać mu wartości do $\frac{1}{2}$ miljona dochodzące — to też współczucie było ogólne. Tak trwało do czwartku. W piątek, gdy już większą część zobowiązań jako tako uregulowano i umysły nieco się uspokoiły, przybyły polecenia z Petersburga do zakupu premjowych pożyczek, akcij ruskich dróg żelaznych i obligacij, których kursa znacznie były niższe niż w Rosji. To spowodowało nietylko podniesienie się tych papierów, ale także i ruskiéj waluty, która tylko sztucznie obniżoną była; nareszcie telegrafowany z Wiednia wyżéj opisany zwrot tamtejszych spekulantów, snać dobrze oddziałał, kiedy znaczna ilość papierów podniosła się w cenie o 3 do 5%.

W Petersburgu fluktuakcje w kursach weksli były w minionym tygodniu małego znaczenia; waluta przy jednostajnie ożywionych targach zbożowych i przy trasowaniu rządowém na Londyn i na Paryż, stała o wiele wyżéj od notowań giełdy berlińskiéj. Przy takim doborze weksli, kupowano tylko z pierwszorzędnymi podpisami, płacąc chętnie drożéj; to téż drugorzędne domy eksportowe miały wielką trudność w lokowaniu swych weksli. We wtorek otrzymywano na Londyn po 29 1/8 pensów papier rządowy, a eksportowy po 29 3/8, w piątek zaś eksportowy nie zmienił się, ale bankierski dawano już tylko po 29; na Paryż było niezmiennie po 307 1/2 i 308 1/2, na Marsylję 310. Papiery publiczne zaniedbane; dopiero w piątek kupowano premjowe pożyczki po 129 i akcje wielkiego towarzystwa po 130.

W Warszawie stagnacja w handlu coraz jest silniejszą. Niemożność wysyłania towarów zagranicę ani koleją, ani wodą, naraża tutejszych kupców zbożowych i spławiających drzewo na bardzo dotkliwe straty, niektórzy bowiem mają albo znaczne transporty w drodze i takowe muszą gdziebądź wyładować z niemożnością wycofania swego kapitału, albo też mają obowiązek odebrania towaru, z którym nie wiedzą co począć. Tak z tych powodów jak i niemożności dyskontowania w Berlinie, długoterminowych weksli na to miejsce wcale u nas nie było i tranzakcje odbyły się w niewielkich sumach krótkoterminowych. Na Londyn i na Paryż mieliśmy weksle z Rygi lub Petersburga — pod wpływem których to giełd, kursa weksli zagranicznych taniały i płacono w sobotę na Berlin 139%, na Londyn 8,40, na Paryż 98,60, na Wiedeń 111%. Podczas obniżania się naszych papierów na giełdzie berlińskiéj, tranzakcje u nas były małoznaczne i dlatego pod naciskiem ofiarowań, mieliśmy nową obniżkę tak na wszystkich listach zastawnych jak i likwidacyjnych; te ostatnie po zejściu do 67 2/3 z kuponem, znalazły licznych kupujących za gotówkę i na późniejszą dostawę, skutkiem czego podniosły się do 70. Listy zastawne płacono ostatecznie: I serji po 89,17 oprócz kuponu, II serji po 86 2/3, nowe 5% po 87.

SPRAWOZDANIE
Z CZYNNOŚCI BANKU POLSKIEGO
ZA ROK 1869.

Podług urzędowego sprawozdania z czynności Banku Polskiego za rok 1869, Bank ten zajmował się umorzeniem długu krajowego, popieraniem interesów handlu, kredytu i przemysłu, oraz przyjmowaniem rządowych i sądowych depozytów.

Przegląd z czynności tych przedstawia następujące rezultaty:

Stan czynny.

Tytuł 1.	Gotowizna	rs.	3.111.926, 05 1/4
„ 2.	Papiery publiczne	„	7.796.652, 76
„ 3.	Skupione papiery publiczne wylosowane i weksle krajowe, tudzież nabyte weksle zagraniczne	„	4.010.168, 26
„ 4.	Pożyczki	„	4.826.655, 75 1/4
„ 5.	Rachunki bieżące	„	6.462.356, 65 1/2
„ 6.	Należności od władz	„	4.589.117, 71 1/4
„ 7.	Kapitały hipoteczne z uposażenia i z windykacji pochodzące, oraz różne zaliczenia	„	5.134.871, 09 1/4
„ 8.	Przedsięwzięcia handlowe i przemysłowe	„	774.496, 33
„ 9.	Własność Banku w nieruchomościach	„	404.314, 95 1/4
	Razem	„	37.110.559, 56 3/4

Stan bierny.

Tytuł 1.	Kapitał zakładowy	rs.	8.000.000, .
„ 2.	Bilety obiegowe	„	10.000.000, .
„ 3.	Fundusze na umorzenie długu krajowego	„	1.506.853, 45 1/2
„ 4.	Kapitały instytutów	„	3.446.878, 63 3/4
„ 5.	Sumy depozytowe	„	9.797.192, 37 1/4
„ 6.	Kapitały na procent złożone	„	727.085, 88
„ 7.	Sumy przekazowe	„	2.259.568, 19 3/4
„ 8.	Fundusz rezerwowy	„	478.665, 97
	Razem	„	36.216.244, 50 1/4

Porównanie.

Stan czynny	rs.	37.110.559, 56 3/4
Stan bierny	„	36.216.244, 50 3/4
Przewyżka stanu czynnego	„	894.315, 06

Zarobki.

A. Prowizja.		
1. Od pożyczek	rs.	278.717, 92
2. Od kapitałów hipotecznych i wliczeń	„	605.801, 21 3/4
3. Od papierów publicznych i akcij przemysł. własnych banku	„	411.618, 00 1/2
B. Zyski.		
1. Na konwersji obligów cząstk.	„	58.491, 87 1/2
2. Na skupie weksli krajowych w Warszawie, Łodzi i Włocławku	„	206.965, 68
3. Na skupowaniu pap. publicznych	„	1.865, 55 1/2
4. Na wekslach zagranicznych różnicy kursu i łaży na monetach	„	42.374, 30 1/2
5 Na papierach publicznych.	„	78.944, 10
6. Z opłaty depozytowego i składowego.	„	4.689, 32 1/2
7. Z komisu	„	30.919, 62 3/4
8. Z wpływów nadzwyczajnych, z zakładów solnych w Ciechocinku i innych	„	13.518, 58 3/4
Razem	„	1.733.906, 19 3/4

Ubytki.

A. Prowizja od kapitałów i depozytów na procent złożonych	„	396.652, 68
B. Wydatki administracyjne.		
1. Na opłacenie urzędników, oficjalistów i służby technicznéj, oraz wypłaty, operacji likwidacyjnéj i zasiłki podług budżetu kontroli państwa	„	183.756, 29 1/2
2. Na wydatki kancelaryjne i biurowe	„	17.755, 15

C. Wydatki handlowe.

Koszta podróży, djet, telegrafów, portorij, opłaty komisów, agentów i koszta procesowe .	„	11.551, 49
Papier na bilety bankowe.	„	4.660, 80

D. Straty:

Z odpisania procentu na deterjorację ruchomości	„	2.573, 87½

Straty nadzwyczajne.

Na sprzedaży papierni w Jeziornie	„	134.295, 40
Rozmaite	„	79.850, 28¼
Razem . . .	„	839.591, 13¾

Porównanie.

Zarobki.	„	1.733.906, 19¾
Ubytki.	„	839.591, 13¾
Zysk w 1869 roku.	„	**894 315, 06**

DROGA ŻELAZNA WARSZAWSKO-TERESPOLSKA.

Podług sprawozdania za rok 1869 wydatki ogólne budowy drogi żelaznéj warszawsko terespolskiéj po koniec tegoż roku wynosiły rs. 9.354.815 k. 41½. Suma ta obejmuje w sobie zapłatę za grunta rs. 329.095 k. 89; wartość całego taboru rs. 1.043.449 k. 54½; wszelkie budowle i warsztaty rs. 839.750 k. 50½. Przestrzeń drogi od stacji Warszawa do terespolsko-brzeskiéj, wynosi wiorst $193_{,676}$. Dochód z przewozu osób, zwierząt i towarów przyniósł rs. 553.552 k. 68½. Wydatki wynosiły ogółem rs. 385.778 k. 16½; a w szczególności: utrzymanie służby rs. 186.361 k. 15½, utrzymanie biur rs. 21.309 k. 81, konserwacja dróg i budynków rs. 75.520 k. 37, utrzymywanie telegrafu rs. 1.693 k. 97½, taboru rs. 64.151 k. 40, wydatki nadzwyczajne rs. 9.527 k. 26. Tabor składał się z 20 parochodów, 39 wagonów osobowych, 8 brankardów, 150 wagonów towarowych krytych i platformu, 183 innych wagonów.

Trzecie zwyczajne ogólne zgromadzenie akcjonarjuszów pomienionéj kolei żelaznéj w r. b. odbyło się w d. 18 czerwca. 47 akcjonarjuszów reprezentowało na niém 6.966 akcij czyli kapitał 696.600 rs. Na zgromadzeniu tém przyjęto wniosek co do odrębnego administrowania funduszu akcjonarjuszów, osiągniętego od początku z oszczędności na robotach, a wynoszącego rs. 500.000, oraz wniosek dopłaty rocznéj ½% przy kuponie październikowym, który wynosić będzie rs. 3. Następnie ogólne zgromadzenie zatwierdziło jednomyślnie warunki układu zawartego z komitetem budowy drogi żelaznéj terespolsko-brzeskiéj co do objęcia eksploatacji pomienionéj drogi i upoważniono radę zarządzającą do zawarcia na ich podstawie umowy z rządem, oraz przyjęcia zmian potrzebnych bez powtórnego odwoływania się do zgromadzenia ogólnego. Na miejsce zmarłego członka rady zarządzającéj hr. Małachowskiego, zgromadzenie jednomyślnie obrało hr. Stanisława Aleksandrowicza.

Po ogłoszeniu drukiem rocznego sprawozdania, wspomnimy obszerniéj o rezultatach otrzymanych przez Tow. dr. terespolskiéj.

BERLIN JAKO TARG PIENIĘŻNY.

Berlin jako targ pieniężny, zajmuje bezwątpienia pierwszorzędne stanowisko. Podług ostatniego sprawozdania izby handlowéj berlińskiéj za rok 1869, na rynku tamecznym w ciągu roku zeszłego, miały miejsce liczne bardzo operacje finansowe. I tak wypuszczona była nieoznaczona suma akcij włoskiego towarzystwa tabacznego; daléj 17.263.402 tal. 5% akcij drogi żelaznéj smoleńsko-moskiewskiéj; 8.000.000 fl. akcij towarzystwa austrjackiéj kolei południowéj; 5.000.000 rubli rosyjskich listów zastawnych towarzystwa kredytowego ziemskiego; 15.000.000 fr. pożyczki premjowej m. Bukaresztu; 130.000.000 lirów włoskich obligacij dóbr kościelnych; 11.700.000 lirów pożyczki m. Wenecji; 30.000.000 tal. 7½% rumuńskich obligacij dróg żelaznych; 55.555.500 fr. 6% pożyczki tureckiéj. Oprócz tego rozmaite sumy akcij kolei żelaznych amerykańskich (Rockford, Alabama, Missouri, Kalifornja i t. d.). Wszystkie te olbrzymie sumy tylko chwilowo obciążają niemiecki targ pieniężny, wkrótce bowiem przechodzą częściowo na inne europejskie targi. W ubiegłym roku prócz powyższych emisij papierów zagranicznych, emitowano także na olbrzymią sumę wiele różnych niemieckich papierów kredytowych rozmaitych wewnętrznych przedsiębierstw, pożyczek i kolei żelaznych. Liczba tych niemieckich przedsiębierstw, które w 1869 r. dopełniły emisji za pośrednictwem giełdy berlińskiéj dochodzi do 30. Dane powyższe okazują, iż popyt na pieniądze w roku zeszłym był nierównie większy jak zwykle w innych latach. Jakkolwiek papiery zagraniczne nie pozostają w całości w rękach kapitalistów niemieckich, to jednak na samych już subskrypcjach, Niemcy ogromne odnoszą korzyści. Dostarczają one kapitałów całemu niemal światu, ich zaś własne papiery prawie zupełnie zagranicę nie wychodzą. Rok bieżący przedstawiłby pod względem ruchu pieniężnego jeszcze większe rezultaty, jeżeli świeżo wybuchła wojna nie przeciągnie się zbyt długo i nie sparaliżuje przedsiębierstw pokojowych.

PORÓWNANIE DOCHODU DRÓG ŻELAZNYCH.

za m. czerwiec 1870 r.

A. Na drodze żelaznéj **Warszawsko-Wiedeńskiéj** dochód wynosił:

		w r. 1870	*w r. 1869*
Z przewozu osób.......	*rubli*	103.509, 49½	85.973, 01
— towarów.....	„	149.959, 45½	148.731, 95
Z różnych źródeł	„	18.554, 80½	21.968, 24
Razem	„	272.023, 75½	256.673, 20

W r. 1870 *więcéj* o rs. 15 350, 55½.

Od początku stycznia do końca czerwca 1870 r. dochód wynosi:

	rubli	1,415.221, 61
W tym samym czasie w r 1869 dochód wynosił .	„	1.254 816, 55½
Zatém *więcéj* w roku 1870....................	„	160.895, 5½

B. Na drodze żelaznéj **Warszawsko-Bydgoskiéj** dochód wynosił:

		w r. 1870	*w r. 1869*
Z przewozu osób	*rubli*	25.806, 13½	22.391, 72
— towarów.....	„	51.661, 59	26.919, 07½
Z różnych źródeł........	„	9.322, 21	4.789, 47½
Razem	„	89.789, 93½	54.100, 27

W roku 1870 *więcéj* o rs. 35.689, 66½.

Od początku stycznia do końca czerwca 1870 r. dochód wynosi:

	rubli	385.365, 82
W tym samym czasie w r. 1869 dochód wynosił	„	277.364, 61
Zatem w r. 1870 *więcéj*	„	108.001, 21

Wiadomości bieżące.

— *Odeski bank handlowy* rozpoczyna czynności swe pod dobremi wróżby, zarówno dla siebie jak i dla swojéj prowincji. Widoki na żniwa tegoroczne pięknie rokują nadzieje i jeśli upały prawdziwie afrykańskie jakie obecnie panują, nie przyniosą szkody, to w jesieni można będzie spodziewać się nader ożywionych obrotów handlowych. W owym to czasie nowy bank będzie miéć pole oddania prawdziwych usług tak rolnikom jak i kupcom, je-

Dodatek.

żeli zwłaszcza sprawdzi się wiadomość, iż w rzędzie głównych swoich czynności postawi udzielenie zaliczek na towary znajdujące się na składach w Odesie. Zebrany obecnie kapitał banku 1½ milj. rs. nie jest jedynym jego zasobem; środki jego wzrosną znakomicie z powiększeniem się liczby depozytów, a wtedy bank będzie mógł nadać działalności swéj rozległe granice. Od lat 25 liczba domów bankierskich w Odesie nie uległa zwiększeniu, gdy tymczasem obroty miejscowe zwiększyły się co najmniéj o pięć razy. Ta okoliczność jak równie i to że inicjatywa założenia banku wyszła nie z góry ale od miejscowych obywateli, jest dobrą wskazówką. Na zebraniu ogólném akcjonarjuszów w d. 15 b. m. upoważniono radę zarządzającą do zakładania oddziałów banku w obrębie miasta. Rada zarządzająca prócz tego, zajmuje się kwestją zakładania filij swego banku w innych portach morza Czarnego.

— *Wywóz bydła z Austrji* ciągle ulega zmniejszeniu. Do Anglji coraz mniéj ztąd sprowadzają, a wysokie ceny odstraszają w ogóle kupców zagranicznych. Dowóz z Królestwa Polskiego, Podola i Ukrainy i tak już słaby, skutkiem ostrożności zaprowadzonych na granicy galicyjskiéj, jeszcze bardziéj utrudniony zostanie. Przytém wysokie ceny paszy i mała w ogóle liczba bydła w Austrji nie sprzyjają wcale wywozowi, a zwiększające się spożycie wewnętrzne nie rokuje wcale obniżania się cen miejscowych. Do Saksonji tylko i Bawarji wywóz owiec przedstawia znaczne rozmiary. Cielęta również są poszukiwane na wywóz, a na spożycie do Wiednia głównie trzoda wypasana na Węgrzech.

— *Ruch handlowy.* Tegoroczna zima sprzyjała bardzo nawigacji; porty morza Czarnego z powodu ciągłego ciepła prawie nie zamarzały. Okoliczność ta sprzyjała wywozowi zboża krajowego. Rok przeszły kończył się pod tym względem przy nader niepomyślnych widokach. Odesa była zawalona zbożem. Ceny były bardzo nizkie; to spowodowało kilka bankructw. Od téj wszakże pory zmienił się stan rzeczy; ładunki z portów południowych zostały wytransportowane i nie zważając na nowe wielkie dowozy, ożywienie handlu zbożowego ciągle się trzyma. Wywóz za granicę w ciągu trzech pierwszych miesięcy r. b. w stosunku do tegoż czasu r. 1869, przedstawia znaczne zwiększenie, to wynosi około 100% i odnosi się głównie do portów czarnomorskich. Oprócz zboża zwiększył się także znacznie wywóz (na 224%), daléj konopi (na 72%), pakuł lnianych (na 76%), żelaza i t. d. Znaczniejszego zmniejszenia w wywozie nie zauważono, najbardziéj wydatne okazało się ono w następujących artykułach: siemię lniane (na 26%), łój (na 7%), skóry (na 26%), kość zwyczajna (72%), wełna surowa (38%) i t. d. Zwiększenie przywozu okazuje się w oliwie (48%), winie w butelkach i szampanie (23%), soli (30%). Zwiększył się także przywóz żelaza sztabowego, kutego i relsowego szczególniéj tego ostatniego (prawie 100%), także wełny surowéj (72%). Przywóz cukru zmniejszył się prawie o 4 razy, także kawy (na 36%), tytoniu (na 30%) i innych.

— *Przywóz zboża do Szwajcarji.* Szwajcarja podobnie jak Anglja liczy się do stałych spożywców zagranicznego zboża. Zbyt węgiersko-austrjackiego zboża w téj rzeczypospolitéj skierowany jest przez Niemcy południowe przez Norschach i Romanshorn. Dowóz ten wynosił w latach:

	1864	1866	1869
	centnarów celnych		
Bern, Soloturn, Bazylea, Aargau.	662200	420000	244858
Zurich, Szafuza, Thurgau .	731400	1.246000	1.683640
St. Gallen, Graubündten .	915200	925200	890927
Tessin	293100	275000	295291
Waadt i Neuenburg . . .	221200	202000	74792
Wallis i Genewa	261000	173000	168758
Razem . .	3.084100	3.241200	3.358266

W r.1867 przywóz wynosił 3.683.378 cent., w 1868 r. 3.680.959 cent., był więc w tych latach największy. Główną cyfrę dowozu stanowi pszenica, przeszło 3 miljony cent. celnych. Reszta przypada na jęczmień, owies, rośliny strączkowe. Mąki w 1868 przywieziono 233.984 cent., w r. 1869 cent. 187.228.

— Ministerjum spraw zagranicznych, jak donoszą *Birż. W.* otrzymało wezwanie do wzięcia udziału w międzynarodowéj konferencji w Hadze, która się zbierze celem rozbioru kwestji w możności wprowadzenia jednolitego systemu poczt i telegrafów.

— *Zniesienie monopolu soli.* Na odezwę toruńskiéj izby handlowéj z kwietnia r. b., w przedmiocie ustania monopolu soli w Królestwie Polskiém, pruski minister handlu dał następującą odpowiedź: Podług powziętych przezemnie wiadomości, układ dostarczania soli istniejący pomiędzy rządami rosyjskim i austrjackim, przez ten ostatni wypowiedzianym został i z r. 1872 ustanie, poczém monopol solny zostanie zniesiony i handel soli w Królestwie odbywać się będzie na tych samych zasadach wolno-handlowych, jakie obowiązują w Cesarstwie.

— *Navale adriatico.* Austrjacki minister spraw wewnętrznych wraz z innemi ministrami i pp. Wiktorem Erlanger, bankierem w Wiedniu, oraz Antonim de Volpi adwokatem w Trieście, zakładają tamże wielkie akcyjne towarzystwo budowy okrętów, żeglugi i handlu, pod nazwą *„Navale adriatico ser conclusione, navigazione o commercio."* Statuty już zostały zatwierdzone. Kapitał zakładowy towarzystwa oznaczono na 5.000.000 florenów.

— *Ludność miast.* Podług wykazów austrjackiéj centralnéj komisji statystycznéj, Lwów w 1857 r. miał mieszkańców 70.384, w 1869 r. 77.105, przybyło 23,7%; Przemyśl miał mieszkańców w 1857 r. 9.806, w 1869 r. 15.400, przybyło 56,5%; Czerniowce w 1857 r. 25.344, w 1869 r. 35.000, przybyło 29%; Suczawa w 1857 r. 6.012, w 1869 r. 7.456, przybyło 23%.

— *Taryfa niemiecka.* Urzędowy *Bundesgesetzblatt* ogłosił prawo dotyczące zmian w taryfie celnéj Związku niemieckiego. Prawo to zyska moc obowiązującą z d. 1 października 1870 roku; rada związkowa ogłosiła też nową redakcję zmienionéj taryfy celnéj.

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 16 lipca	w ciągu tygodnia przybyło	w ciągu tygodnia ubyło	w d. 23 lipca
	r	u	b l	i
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Warsz. .	2.414.548, 68½	484341, 53	201618, 82	2.697.271, 39½
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Łodzi . .	532.664, 74	23123, 99	34531, 29	521.257, 44
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Włocł. .	456.532, 81½	27402, 67	27132, 16	456.803, 32½
1. Skup. Portfel „ zagranicznych . . .	158.587, 48	243202, 29	302546, 29	99.243, 51
2. Zaliczenia na papiery publiczne	529.868, .	99660, .	30580, .	599.248, .
3. Pożyczki na zastaw towarów a) wełny.	397.517, 25	75500, .	2030, .	470.987, 25
3. Pożyczki na zastaw towarów b) in. tow.	133.702, 52	332, 04	4492, 04	129.542, 52
3. Pożyczki na zastaw kosztowności	291 837, 49½	.	1997, 71	289.839, 78½
4. Otwarte kredyta	5.294.255, 08	706976, 78½	688346, 11½	5.312.885, 75
5. Kasa Monety srebrne	2.578 128, 36½	.	2786, 07¼	2.575.342, 29¼
5. Kasa „ złote	43.730, 79	.	.	43.730, 79
5. Kasa Bilety Banku Polskiego	135.200, .	98000, .	.	233.200, .
5. Kasa „ Kred. Cesarstwa	956.972, .	.	561329, .	395.643, .
Łącznie (5)	3.714.031, 15½	.	466115, 07½	3.247.916, 08¼

Sprawozdanie tygodniowe.

Gdańsk 23 lipca. Powietrze w tym tygodniu bardzo zmienne; w niedzielę mieliśmy gwałtowną burzę, w następnych dniach zaś deszcze. Wiatr północno-zachodni.

Spodziewany wybuch wojny, wywarł dość znaczny wpływ na podwyższenie cen na targach angielskich, tak, że notowano podwyższenie pszenicy amerykańskiéj o 8 szyl., z portów m. Baltyckiego zaś o 6 szyl. na kwarterze. Okoliczność ta dowodzi; jak ważną odgrywają rolę w handlu angielskim porty morza Niemieckiego i Baltyckiego, gdyż w razie ukazania się floty francuzkiéj nastąpiłaby blokada portów niemieckich.

W południowéj Francji i w okolicy Paryża żniwa są w pełnym biegu i zdają się zapowiadać dość pomyślny rezultat. Pokup zboża w ogóle mały, pszenicę tylko płacono drożéj o 70 do 75 cent. na 120 kilog.

Ta sama okoliczność, która spowodowała podwyższenie cen na targach zagranicznych, na naszym placu oddziałała w zupełnie wstecznym kierunku. Brak okrętów, któreby pod flagą neutralną mogły przewieźć zboże i podrożenie frachtu morskiego w trójnasób, hamowały wszelką chęć do zawierania interesów i wpłynęły na nadzwyczajne obniżenie się cen.

I tak płacono za pszenicę wszelkich gatunków o 10--12 talarów na 2000 funtów niżéj zeszłego tygodnia. Żyto krajowe tylko chętnych znajdowało odbiorców w konsumentach, którzy, korzystając z taniości, nieomieszkali zaopatrzyć się na dłuższy czas. Rzepik bez pokupu.

Sprzedano w tym tygodniu pszenicy centnarów 13.200, czyli ton 660, żyta cent. 400, czyli ton 880; jęczmienia centnarów —, czyli ton —; grochu cent. —, czyli ton —.

Płacono za 2.000 ℔ wagi celnéj, czyli jednę tonnę:

Pszenicy extra pięk. staréj (wagi hol. —) tal. — srgr. — do tal. — srgr. —, czyli za korzec warszawski (wagi pols. — do —) rs. — k. — do rs. — k. —.

Pszenicy wysoko-pstréj (wagi hol. 126—129 tal. 59 srgr. — do tal. 64 srg. 15, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 237 do 247) złp. 42 gr. 23 do złp. 46 gr. 22.

Pszenicy jasno-pstréj (wagi hol. 125 — 127) tal. 56 srgr. — do tal. 63 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 235 do 239) złp. 40 gr. 18 do złp. 45 gr. 21.

Pszenicy ordynaryjnéj (wagi hol. 122—128) tal. 51 srgr. — do tal. 60 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 230 do 241) złp. 38 gr. 2 do złp. 43 gr. 15.

Żyta krajow. (wagi hol. 120—124) tal. 38 srgr. — do tal. 40 srgr. 20, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 226—233) złp. 26 gr. 13 do złp. 28 gr. —.

Jęczmienia czterorzędowego (wagi hol. 105—112) tal. 36 srgr. 20 do tal. 38 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pol. 197—211) złp. 22 gr. 3 do złp. 23 gr. 10.

Jęczmienia dwurzędowego (wagi hol. 111—117) tal. 35 srgr. — do tal. 40 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 209 do 220) złp. 21 gr. 16 – złp. 24 gr. 16.

Grochu tal. 38 srgr. — do tal. 42 sgr. —, czyli za korzec warsz. złp. 29 gr. 7 do złp. 32 gr. 8.

Rzepiku tal. 75 srgr. — do tal. 81 srgr. —, czyli za korzec warsz. złp. 46 gr. 9 do złp. 49 gr. 24.

Kursa zamian: Amsteram $140\frac{1}{2}$, Hamburg $150\frac{1}{4}$, Londyn 6,20, Paryż 78, Warszawa $70\frac{1}{4}$, Wiedeń —.

Aleksander Makowski i spółka.

Ceny targów warszawskich,

od dnia 18—23 lipca r. b.

Pszenicy czetwert od rs. 10,80 do rs. 12,00. *Żyta* czet. od rs. 5,88 do rs. 6.00. *Jęczmienia* czetwert od rs. 5,04 do —. *Owsa* czet. rs. 3,84 do rs. 4,08. *Gryki* czet. rs. 5,28. *Rzepiku* rs. 10,80. *Grochu polnego* czet. rs. 6,00 do 6,48. *Grochu cukrowego* czet. rs. 8,00. *Kasza jaglana* rs. 12,00, *jęczmienna* rs. 7,68, *gryczana gruba* rs. 8,00. *Mąka pszenna* (000) pud od rs. 2,30 do 2,35, (00) pud od rs. 2,10 do 2,15, N. I pud od rs. 1,80 do 1,85, N. II pud od rs. 1,35 do 1,40. *Mąka żytnia* N. I i II pud rs. 1,00 do 1,10. *Kartofli* czet. 1,92 do 2,16. *Siana* pud kop. 30 — 40. *Słomy* pud kop. 25 do kop. 30. *Okowity* garniec od rs. 1,36 do 1,39.

KURSA GIEŁDY.

dnia 26 lipca 1870 roku.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Żądano	Płacono	Stosunek do równi na 100
1. Papiery publiczne.		Ruble			
a) Rządowe.					
Obligi Skarbowe (r. 100. 150 500).	4	100	.	.	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.
Polskie. Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z k.	5	45	.	.	.
	0	30	.	.	.
Polskie. „ „ „ *B* (z. 200)	5	30	.	.	.
Polskie. Dow. Kom. Cen. Lik. (róż. sumy)	0	100	.	.	.
Polskie. Listy likw. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	50	.	$69\frac{9}{10}$
kupon..........	.	.	70,89	69,89	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)..........	5	100	.	.	.
Ruskie. Pożyczka premjowa z 1864 r. .	5	100	.	130	130
Ruskie. „ „ z 1866 r. ..	5	.	.	125	125
Ruskie. Metaliki (300) lutowe	4	100	.	101,50	$101\frac{1}{2}$
Ruskie. Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	101,75	$101\frac{3}{4}$
Ruskie. Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.
b) Towarzystw i Spółek.					
Listy Zast. (30, 75. 150. 750. 3000	4	100	89,88	89,38	$89\frac{2}{5}$
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	89,38	88,88	$88\frac{9}{10}$
Polskie. kupon..........	.	.	.	$0,36\frac{2}{3}$	.
Polskie. Listy zastawne nowe z r. 1869....	.	100	88	87,50	$87\frac{1}{2}$
Polskie. kupon.....	.	.	.	$0,46\frac{5}{6}$	.
Polskie. Obligi Tow. Kred. Ziemskiego...	5,475	100	100,50	100,17	$100\frac{5}{6}$
Polskie. Akcje Dr. Żel. W-W. (100).....	diw.	60	.	63	102
Polskie. „ „ W-B. (100. (150).	4	100	.	.	.
Polskie. „ „ Teresp. (100 ..	5	100	.	.	.
Polskie. Obligacje „ „ ...	5	100	.	.	.
Polskie. Akcje „ Łodzk. (100)...	5	100	.	.	.
Rus. Ruskie listy zastawne..........	5	100	.	102	102
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)....	5	125	.	.	.
Rus. Obligacje „ „	$4\frac{1}{2}$	100	.	.	.
2. Wexle.					
Berlin......(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	126,45	125,55	$135\frac{1}{5}$
Gdańsk..... (100) „	.	92,857	.	.	.
Hamburg...(M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.
Londyn..... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	8,50	8,49	134
Paryż ......(Fran. 300) 2 „	.	75,214	98,55	98,10	$139\frac{2}{5}$
Wiedeń... . (Gul. 150) „	.	92,857	98,10	97,20	$104\frac{2}{3}$
Petersburg..(Rub. 100) 3 „	.	100	.	98	98
3. Monety.					
Półimperjał..................	.	5,15	7,30	7,10	$137\frac{1}{10}$
Napoleondor..................	.	5	.	.	.
Dukat holenderski............	.	3	.	3,82	$127\frac{1}{2}$
Rubel srebrny................	.	1	.	.	.
Talar pruski.................	.	0,92.857	.	1,29	$138\frac{8}{9}$
Gulden austrjacki (papierowy) ..	.	0,61.905	.	0,69	$101\frac{1}{2}$

STOPA SKUPU:	Warsz.	Londyn	Paryż	Wied.	Berlin	Peter.	Amst.	Hamb.
bankowa:	6%	4	4	6	8	$6\frac{1}{2}$	4	5
giełdowa:	—	$3\frac{1}{2}$	3	5	—	—	3	4

W drukarni Gazety Polskiéj.—Дозволено Цензурою.—Redaktor i Wydawca, Wiktor Somer.